

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

17 octombrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată, în componența:

Președinte
Judecători

Țurcan Anatolie
Daguța Sergiu
Eremciuc Ghenadie
Pitic Mariana
Parfeni Oxana

judecând, fără citarea părților, recursurile declarate de către avocații Goncear Vasile și Micu Andrei în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 mai 2022, în cauza penală în privința lui

Șaufus Iuri Xxxxx, născut la xxxxx, originar din mun. Xxxxx, domiciliat în r-nul Xxxxx s. Xxxxx str. Xxxxx.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 10.06.2021–02.08.2021;

Instanța de apel: 08.09.2021–23.05.2022;

Instanța de recurs: 26.09.2022–17.10.2023.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 02.08.2021, în procedura judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Șaufus Iuri a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.320¹ Cod penal, la închisoare pe un termen de 3 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Potrivit art. 85 alin. (1) Cod penal, la pedeapsa aplicată prin noua sentință a fost adăugată parțial pedeapsa de 2 ani și 8 luni închisoare, stabilită prin sentința Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 25 februarie 2020, fiind stabilită pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Șaufus Iuri, la 04 mai 2021, aproximativ la ora 15:00, cunoscând că la 29 aprilie 2021, de către Judecătoria Chișinău (sediul Centru) a fost emisă ordonanța privind aplicarea măsurilor de protecție a victimei violenței în familie, Șaufus Anastasia și minorului Xxxxx, pe o perioadă de 90 de zile. Ordonanța de protecție i-a fost adusă la cunoștință lui Șaufus Iuri la 29 aprilie 2021, contra semnătură, fiind obligat să stea la o distanță de cel puțin 300 metri de locul aflării victimei Șaufus Anastasia și copilului Xxxxx, i s-a interzis orice contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod cu victima Șaufus Anastasia. Intenționat, ignorând măsurile enumerate mai sus, Șaufus Iuri, aflându-se la intersecția bd. Mircea cel Bătrân și str. Petru Zadnipru, s-a apropiat de Șaufus Anastasia, manifestând un comportament agresiv, a inițiat un conflict cu aceasta.

Astfel, instanța de fond a stabilit că, prin acțiunile sale intenționate Șaufus Iuri a comis infracțiunea prevăzută de art.320¹ Cod penal, individualizată prin: *neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executarea măsurilor stabilite de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimei violenței în familie.*

3. Sentința instanței de fond a fost atacată cu apeluri de către:

3.1 Procuror, care a solicitat casarea parțială a acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri, prin care Șaufus Iuri să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art.320¹ Cod penal, la 6 luni închisoare cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, iar potrivit prevederilor art.85 Cod penal, de stabilit lui Șaufus Iuri, ținând cont de sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 25.02.2020, pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea apelului a invocat că:

- instanța de judecată neîntemeiat a calculat pedeapsa pentru inculpatul Șaufus Iuri în baza art.320¹ Cod penal, stabilindu-i pedeapsă sub forma de închisoare pe un termen de 3 luni, iar în baza art.85 Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, or, cumulând 3 luni închisoare, stabilite de către instanță pentru inculpatul Șaufus Iuri, în baza art.320¹ Cod penal, precum și 2 ani 8 luni închisoare stabilite acestuia în baza sentinței Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani din 25.02.2020, obținem pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen maxim de 2 ani 11 luni, dar nu 3 ani.

3.2 Avocatul Gonciar Vasile în numele inculpatului, a declarat apel, prin care a solicitat casarea acesteia, cu aplicarea unei pedepse sub forma de muncă neremunerată în folosul comunității.

În motivarea apelului a invocat că:

- instanța de judecată, la aplicarea pedepsei n-a luat în considerație dispozițiile părții speciale ale dreptului penal în coroborare cu dispozițiile părții generale privind aplicarea unei pedepse legale și individualizate față de inculpat;

- instanța de fond, la individualizarea pedepsei, n-a atras atenția că motivul săvârșirii infracțiunii pe cauza dată, sunt niște circumstanțe și împrejurări specifice, în care s-a aflat inculpatul;

- instanța de fond, n-a luat în considerație la individualizarea pedepsei circumstanțe atenuante și anume faptul că: inculpatul vina și-a recunoscut-o în totalitate și se căiește sincer de cele săvârșite; a colaborat cu organele de urmărire penală în vederea descoperirii infracțiunii și aflării adevărului; are la întreținere 1 copil minor de 9 luni și achită regulat pensia alimentară; este unicul care aduce un venit stabil în familie; nu sunt careva consecințe negative ale infracțiunii; soția nu are careva pretenții și nu dorește ca Șaufus Iuri să fie judecat, mai mult ca atât, dorește să se împacă;

- privarea de libertate pe o perioadă de 3 ani este foarte îndelungată, este o pedeapsă prea aspră și nejustificată;

- instanța de judecată a ajuns la o concluzie pripită privind necesitatea stabilirii lui Șaufus Iuri a pedepsei sub formă de închisoare. Este tânăr, sănătos, apt de muncă, poate să lucreze, să producă bunuri și este util societății. În asemenea situație, fără îndoială concluzia privind izolarea lui Șaufus Iuri de societate nu e rațională. Reieșind din cele menționate supra, consideră că inculpatul poate fi corectat și reeducat fără a fi izolat de societate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 mai 2022, a fost respins apelul avocatului Gonciar Vasile în numele inculpatului, ca fiind nefondat. A fost admis apelul procurorului, fiind casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre, prin care, în baza art.85 Cod penal, prin cumul parțial de sentințe, s-a adăugat la pedeapsa stabilită prin sentința Judecătorei Chișinău sediul Buiucani din 02.08.2021 partea neexecutată a pedepsei stabilite prin sentința Judecătorei Chișinău sediul Buiucani din 25.02.2020, stabilindu-i definitiv inculpatului Șaufus Iuri o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani 11 (unsprezece) luni, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. În rest, sentința a fost menținută.

5. În motivarea soluției, instanța de apel a reținut că, la pronunțarea sentinței, instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, just a ajuns la concluzia că, inculpatul Șaufus Iuri a săvârșit infracțiunea incriminată prevăzută de art.320¹ Cod penal – *neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executarea măsurilor stabilite de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimei violenței în familie*.

La capitolul individualizării pedepsei, instanța de apel a reținut că, instanța de fond i-a stabilit inculpatului Șaufus Iuri o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 luni, în penitenciar de tip semiînchis, iar în temeiul art.85 alin.(1) Cod penal, prin cumul total de pedepse aplicate prin prezenta sentință și sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 25.02.2020, o pedeapsă definitivă lui Șaufus Iuri cu închisoare pe termen de 3 ani, în penitenciar de tip semiînchis.

În contextul dat, instanța de apel a constatat că, prima instanță eronat a calculat pedeapsa pentru inculpatul Șaufus Iuri în baza art.320¹ Cod penal, stabilindu-i pedeapsă sub forma de închisoare pe un termen de 3 luni, iar în baza art.85 Cod penal, stabilindu-i pedepse definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani. Or, cumulând 3 luni închisoare, stabilite de către instanță în baza art.320¹ Cod penal, precum și 2 ani 8 luni închisoare, stabilite în baza sentinței Judecătorei Chișinău

sediul Buiucani din 25.02.2020, se obține pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani 11 luni.

Sanctiunea art.320¹ Cod penal, se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 160 la 200 de ore sau cu închisoare de până la 3 ani.

În contextul art.art.76, 77 Cod penal, în calitate de circumstanțe atenuante sau agravante în privința inculpatului Șaufus Iuri, instanța de judecată nu a stabilit.

Totodată, la individualizarea, stabilirea categoriei și termenul pedepsei inculpatului Șaufus Iuri, instanța de judecată a ținut cont de prevederile art.art.6, 7, 16, 61, 75, 76, 77 Cod penal, de gravitatea infracțiunii săvârșite, care se atribuie la categoria infracțiunilor grave (art.16 Cod penal), de personalitatea inculpatului, care anterior a fost judecat, comportamentul inculpatului în timpul și după consumarea infracțiunii, persoana celui vinovat, că are la întreținere un copil minor.

Efectuând o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și personalității inculpatului, urmărind în acest sens comportamentul lui în viața socială, precum și cel dinainte și după săvârșirea infracțiunii incriminate, în coraport cu faptele comise, pericolul social al faptelor, corijarea și reeducarea acestuia, instanța de apel a considerat că, instanța de fond justificat i-a aplicat lui Șaufus Iuri o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 luni, în baza art.320¹ Cod penal.

La caz, instanța de apel a reținut că, prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 25.02.2020, Șaufus Iuri a fost condamnat în baza art.186 alin.(2) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa 1 an și 4 luni închisoare, în baza art.90 Cod penal, fiind dispusă suspendarea condiționată pe o perioadă de probațiune de 1 an 6 luni.

În acest context, instanța de apel a reținut că, având în vedere că inculpatul a fost condamnat și prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 25.02.2020, acestuia, prin cumul parțial de pedepse, urmează a fi adăugată la pedeapsa aplicată pe art. 320¹ Cod penal, partea neexecutată a pedepsei stabilite prin sentința Judecătorei Chișinău sediul Buiucani din 25.02.2020, stabilindu-i definitiv o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de cel mult 2 ani 11 luni, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, or, instanța de fond aplicând cumulul de sentințe, i-a stabilit o pedeapsă definitivă care depășește cumulul total de pedepse, astfel fiind încălcată regula care rezultă din prevederile art.85 Cod penal (dacă se cumulează total pedepsele, pedeapsa definitivă nu poate depăși pedeapsa maximală calculată prin adăugarea pedepselor).

Instanța de apel a stabilit că anume această pedeapsă - privativă de libertate de 2 ani 11 luni, este echitabilă și suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiunile comise de către inculpat, iar pedeapsa stabilită inculpatului este aptă de a îndeplini funcțiile și de a realiza scopul în contextul gradului de pericol social a faptelor comise de inculpat, cât și personalitatea inculpatului.

Instanța de apel a respins solicitarea apărării privind aplicarea unei pedepse sub formă de munca neremunerată, or, în cadrul cercetării judecătorești s-a stabilit că, acesta anterior a fost judecat, în privința acestuia a fost aplicată în calitate de pedeapsă - închisoare, precum și prevederile art.90 Cod penal, însă dânsul nu a făcut concluzii de rigoare și a comis o nouă infracțiune, cu intenție, fapt ce denotă că lui

Şaufus Iuri i s-a acordat şansa de a se corija conduita şi a demonstra că, cele comise anterior, constituie doar un incident în biografia acestuia, însă în final acestea au fost ignorate, ultimul săvârşind o nouă fapta infracţională.

6. Hotărârile judecătoreşti adoptate în cauză sunt atacate cu recursuri de către:

6.1 Avocatul V. Goncear în numele inculpatului, care solicită casarea acestora, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanţa de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului indică:

- în afara cerinţelor invocate in apel (cu privire la individualizarea pedepsei) luând in considerare că inculpatul, şi-a recunoscut vina şi s-a căit sincer de cele săvârşite, partea vătămată nu are careva pretenţii şi nu a solicitat de a fi atras la răspunderea penală, s-a solicitat aplicarea amnistiei, lege promulgată la data de 24.12.2021, însă, instanţa de apel, nu s-a expus pe aceste cerinţe, cu privire la posibilitatea sau imposibilitatea aplicării legii cu privire la amnistie;

- decizia instanţei de apel în cauza dată, este afectată în partea motivării soluţiei adoptate şi prezintă deficienţe majore, ceea ce este incident cazului de casare invocat în speţă şi prevăzut de art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală;

- prin apelul depus în numele inculpatului Şaufus Iurii, la fel, s-a solicitat inclusiv, încetarea procesului penal în temeiul Legii privind nr.243 din 24.12.2021, infracţiunea pentru care el a fost condamnat, în sensul art.16 Cod penal, făcând parte din categoria celor mai puţin grave, referitor la care şi-a recunoscut vinovăţia, solicitând examinarea cazului în procedură simplificată, ceea ce-i denotă căinţa activă şi lipsa impedimentelor pentru aplicarea art. 2 a legii menţionate;

- în faţa instanţei a susţinut cererile de apel formulate în numele inculpatului Şaufus Iurii, solicitând aplicarea în privinţa ultimului a prevederilor legii privind amnistia cu încetarea procesului penal, or, acesta şi-a recunoscut vina, manifestând o căinţă activă în acest sens, depunând cerere de examinare a cauzei în baza probelor administrate la faza urmăririi penale;

- instanţa de apel neîntemeiat a refuzat aplicarea Legii RM privind amnistia, potrivit modului stabilit pentru prima instanţă, prin care în temeiul art.art.275 pct. 9); 332 alin.(1), 391 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală şi art.107 Cod penal, să dispună liberarea lui Şaufus Iuri de răspundere penală pe art.320¹ Cod penal, cu încetarea pe caz a procesului penal.

În drept, recurentul îşi întemeiază recursul declarat în baza art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală.

6.2 Avocatul Micu Andrei în numele inculpatului, prin care solicită casarea acestora, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care inculpatului Şaufus Iuri să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă, neprivativă de libertate.

În motivarea recursului indică:

- decizia dată este neîntemeiată şi exagerat de aspră în coraport cu acţiunile săvârşite de către Şaufus Iuri;

- Şaufus Iuri a recunoscut din start vina;

- a colaborat constructiv cu organul de urmărire penală pentru stabilirea tuturor circumstanţelor de fapt;

- are la întreţinere 1 copil minor de 9 luni şi achită regulat pensia alimentară;

- este unicul care aduce un venit stabil în familie;
- nu sunt careva consecințe negative ale infracțiunii;
- soția nu are careva pretenții, dorește să se împace cu inculpatul și acesta să nu fie judecat;
- motivul ce a servit la săvârșirea infracțiunii imputate a fost dragostea de tată față de copilul său;
- Șaufus Iuri are loc stabil de muncă și loc stabil de trai;
- are o vârstă foarte fragedă și aflarea sa în locuri de detenție nu îi va fi de folos pe viitor și plus la aceasta nu are cine să susțină financiar copilul care este mic.

7. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct. 3) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință, privind opinia asupra recursurilor declarate prin care solicită inadmisibilitatea acestora, ca fiind vădit neîntemeiate.

8. Judecând recursurile în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, consideră că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerente.

În speță, se constată că, recurenții s-au conformat prevederilor art.422 Cod de procedură penală (redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023) și au declarat recursurile în termen - la 28.07.2022 și 19.08.2022.

Totodată, din textul legii menționate, rezultă că procedura de judecare a recursurilor depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data în vigoare a acestei legi, urmează să fie efectuată conform noilor modificări introduse în prevederile Codului de procedură penală, în vigoare din 01 septembrie 2023.

Conform prevederilor art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, (în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), judecând recursul instanță de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanță de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanță de recurs.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, este pertinent în speța dată temeiul pentru recurs invocat de recurenți și prevăzut de art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, în vigoare până la modificările introduse prin Legea nr.246 din 31.07.2023.

Totodată, instanța de recurs atestă că, recurenții își exprimă dezacordul cu pedeapsa aplicată inculpatului Șaufus Iuri și invocă faptul neexpunerii instanței de apel asupra solicitării de aplicare a prevederilor Legii nr.243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în privința ultimului.

Verificând criticile expuse în recursurile declarate de către avocații Goncar Vasile și Micu Andrei în numele inculpatului, în raport cu actele cauzei, completul de judecată constată că, adoptând decizia în cauză, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În acest context, instanța de recurs menționează că, conform art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează

suplimentar probele administrate de prima instanță. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit materialelor cauzei penale, în ședința de judecată a instanței de apel, avocatul V. Gonciar a solicitat aplicarea în privința inculpatului Șaufus Iuri a prevederilor Legii nr.243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova (f.d.148).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, instanța de apel nu a examinat cererea părții apărării de aplicare a actului de amnistie în privința inculpatului Șaufus Iuri, nu s-a pronunțat asupra acesteia, în decizie neregăsindu-se o careva argumentare în acest sens.

La același segment, completul de judecată amintește că, potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, în primul rând, rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. O decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției. Prin urmare, dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar și obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse (§ 30, 31 cauza *Fomin vs R. Moldova*, 11.10.2011).

Eroarea admisă de către instanța de apel, se apreciază ca un viciu de judecată care afectează hotărârea adoptată și reprezintă temei legal de a casa decizia atacată și a dispune rejudecarea cauzei în instanța de apel.

În atare circumstanțe se consideră că, instanța de apel a comis erori de drept prin nerespectarea prevederilor art.art.414-419 Cod de procedură penală, admițând abateri ce se cuprind în prevederile art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală.

În asemenea condiții, completul de judecată consideră că, decizia instanței de apel în cauza dată urmează a fi casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece erorile comise de către această instanță, nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură, neavând atribuții de a judeca cauza pe fond și substitui instanța ce a judecat apelul, cu încălcarea prevederilor procesual penale.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate supra, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prevăzute în art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursurilor, casării totale a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă obligatoriu de prevederile art.436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să țină cont de împrejurările expuse ce au servit temei de casare a soluției adoptate și în strictă conformitate cu prevederile art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor administrate în instanța de judecată, inclusiv să se pronunțe la modul convenit și în

strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apeluri; să-și argumenteze clar concluziile în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art.417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu prevederile art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Admite recursurile declarate de către avocații Goncear Vasile și Micu Andrei în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 mai 2022, în cauza penală în privința lui *Șaufus Iuri Xxxxx* și dispune rejudecarea cauzei de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Daguța Sergiu

Eremciuc Ghenadie

Pitic Mariana

Parfeni Oxana